

var húsfrúgvín í Húsavík, sum á Viðareiði hevði skrivað undir skjalið í árinum 1402 — minnst meg rætt.

Tey gomlu søgdu, at nakað altíð hevði verið ímillum Húsar og Húsavíkar. Hvussu hetta hongur saman, er ilt at siga. Tráðin missa vit kanska eisini, um so er, sum sigst, at húsfrúgvín livdi av bæði børnini. Men Húsa-navnið er so í báðum støðum.

Toftirnar eru magar her, tó veit eingin við vissu at siga nakað um aldur og uppruna.

Tó hevur helst fyrsti niður-setimaðurin bygt syðri í bygðini, niðan av flesjunum, har óvanliga stórar neystatoftir eru.

Gamalt var altíð her, at Gøtu-Tróndur skuldi hava Kalsoynna til

spæls. Hann skuldi reka hana ein dag og rættað varð á Rættargrov, vanliga kallað á Kallsrættini. Hon skuldi taka 1800 seyð, sum skipanin segðist at vera. Men vissuliga má tað vera talan um forna smáa seyðin.

Staðarnavnið Geytagróv fyri vestan hevur verið sett í samband við kenda Geytan, ið kanska hevur sitið sum uppsitari hjá Trónda á Blankaskála. Hvat er í hesum ella ikki, kunnu vit bert gita um, men navnið er so har.

Av Blankaskála var ikki einans gingið gjøgnum liðina og so uppum Eið og so oman til Húsar. Eisini varð gingið suðurum eftir gøtuni, vit kalla Likkinigøta, helst hevur hon itið Líknagøta, men ivi er eingin um,

at fólk javnan hevur ferðast her eisini í fornari tíð.

Floksmenn hildu til nakað nógv norðanfyrir, men á Húsum eru ikki frásagnir, ið benda á, at teir hava verið her. Harafurimóti eru frásagnir um at kunoyingar skuldu visa teimum norður til Trøllanesar, hagar teir ætlaðu sær. Kunoyingar søgdu teimum, at ættin var hin besta, landnyrðingur norðan, sum sjálv-sagt er vánaligasta ætt, ið hugsast kann.

Ivi hevur verið um, hvussu floksmennir vóru lýddir, men at døma eftir ráðum kunoyinga, so vóru teir ikki overfegnir um teir.

Vøkhus hava vit frá sjórænara-tiðini, men sagnir um ágang frá sjónum kenni eg ongur, hvat við-vikur okkara bygd. Harafurimóti var sambandið við fremmandu skipini rættiliga gott.

Einamest mundi tað vera há-lendsku loyniskipini, ið handlað varð við. Tey pløg, handlin hevði vrakað, stóð ikki á at selja til skipini, men gakk, so fóru teir at krossa troyggjurnar, seta kross-merki á tær, tá bar ikki longur til. Grimma merkið, ið Kvívíks-Jógvan talaði um, var hesin sami krossur.

Trøllanesmenn hava frásøgn frá tilburið um skip, sum snikjandi kom óvart á bygðina og fór við øllum, ið takast kundi. Fólk ið varð tó eirt, men sjálvir máttu teir undir hótan draga teimum fongin oman í fjørna.

Hóast væl undansloppin, so hava húsafólk eisini havt sin ótta og fyriskipanir um hvussu at skuldi berast um á stóð. Rákalærið uppi á eiðinum kalla vit Húsrók, og var hon tilhald hjá bygðafólkinum, so leingi vandi var á ferð. Vøkhusið norðuri á Leitinum, har siggjandi er langt út í hav, var altíð mannað hesi vöndu ár.

Á Syðradal kom einaferð skip. Bátur kom inn undir páskoti at taka vatn. Maður, ið fór oman, sá at vápn lógu í skutinum. Hann gjørdi ikki vandari enn at hann fekk ein hund at miða upp á seg, so brátt fylgdu allir hundarnir honum til strandar. Vápnmaður við hvalvákni og horna-klingru niðuryvir grúkin fór hann teimum ámati. Batin vildi hann ikki skala, men legði seg á bakkan at grýta grót eftir monnum, sum tá gjørdi skjótt av og rýmdu.

Standurin av sjórænaraðum var ikki so ringur norðanfyrir sum t.d. í Suðri. Helst hevur fongurin har suðuri verið størri enn í okkara fátøku smáoyggjum.

Ivaleytt man fólkameingi hava verið einamest í Suðri, tí veiði- og búnaðarmøguleikar teirra vóru ikki at samanlikna við okkara vánaligu í Norðoyggjum.

Útróður

Agnstriðið var ikki tað minsta. Fjörumatur var tað mest vanliga. Annað varð eisini nýtt, t.d. var seyða- og neytainnvøkur ikki óvan-ligur.

Her plagdu vit at skemta okkum við søgu um tveir, ið fóru norður fyrir Kall at royna eftir kalva. Hetta var vanligt, tá vartiðin var av. Vanir við tann stóra fongin, vóru teir ikki. Men tolið høvdu teir so gott, at teir

vanliga høvdu karðarnar og onkran lagdin við. Gjördu fast, beinið uppá stokkin og so at karða. Tá so nivdi á, ómakaðu teir sær til at hyggja, hvussu vorðið var.

So var einaferð so illa statt, at einki agn var. Hin eini heldur seg kunna royna gamlar toknir, sum hann bloytir. Lat okkum so sjá, hvør hevur frægasta agnið! Hin hevur eisini hug at royna nakað nýtt og kutar av einum stubbiloggaldi og egnir. Tilvildin vildi tað so, at hann við stubbiloggaldinum á húkinum kendi og fekk ein rimmar kalva.

So eiðasorar agnvánir vóru helst ikki altíð, men minni enn so at nýt-ilig agn fekk í eini handavending, um líkindi vóru til at royna.

Stundum vóru línurnar langar, uppi seksti stykki seinnu tíðina, tá eg sum yngri róði út. Heilt líkatil var tað ikki at fáa agn til áhaldandi várróður. Svøvnurin var mestsum eingin, tí egnast og rekjast skuldi dag um dag, stundum á landi og stundum á báti. Og syndarlaga litið gav tað av sær, men har einki er, er alt kærkomið. Men eisini til livdu vit við, kendu ikki til annað.

Neytini

Sætt var til, at neytini kálvaðu í februar og mars, tá tey kundu vera leys úr bandi. Leið longur út, kundi mangt og hvat fara at ganga undan. Hoytrot var vanligt og syndarlaga rak vóru tey stundum. Tey lógu so úti til mikkjalsmessu.

Tó havi eg hoyrt, at gomul kona norðuri á Nesi hevur verið til neyta í Høvdagili sjálvan jólaaftan. Har var altíð siður hógvur, men hjá okkum var altíð í minna lagi av grasi.

Ketilosturin kom sum vituligt er stundum fyrir í fæstu. Hetta var forkunnugt við lit. Eisini kom að fyrir, at mjólk til ketilost fekk undan rættiliga góðum kúm, sokallaðum brynjum, áðrenn tær høvdu kálvað.

Tiggjund

Tiggjundurin var avfallin langt fyrir mína tíð, men sum smádrongur minnst meg at teir gomlu høvdu nøvn fyrir ymsu kleivirnar og kullurnar í fjørni. Hesi nøvnini sipaðu til hvørt slag ið av tiggjunda, tær høvdu verið nýttar til.

Onkur kleivin kallaðist prest-tiggjundin, onnur sýslumanstiggjundin o.s.fr. Um øll lótu tiggjund í fullan mun, veit eg ikki, men helst man tað hava verið so, at ávis hús kendu sær størri skyldu enn onnur í so máta.

Nógv strev

Livsvánirnar vóru vánaligar og strevið nógv, men tess størri var tækkin fyrir tað litla, ið fekk burturúr, og meining var onkur í øllum, fólk tá høvdu at.

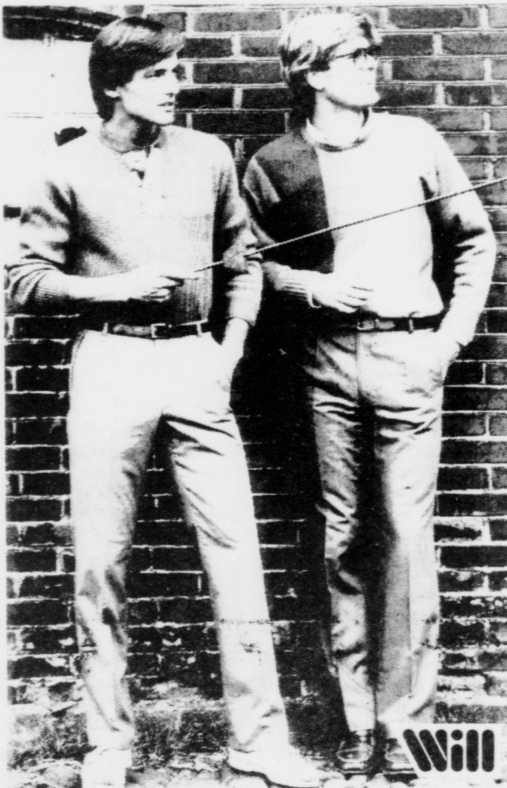
Tað man vera so, at fortiðina gloyma vit, nútíðina ivast vit um og framtíðina óttast vit.

At enda vil eg ynskja Føroya fólk einar góðar páskir og eitt gott skirshald og Harrans signing yvir land og fólk og teir ráðandi og at tað má virkast til friðar.

Jóannes á Geil

Sendið
lesarabrevini
til Sosialin

PÁSKA-
STÁS

GONDER HARRATOY

Tlf. 12190 - Tórshavn